

SPOT Svetovanje Pomurje

(Razvojni center Murska Sobota)

STROKOVNI ČLANEK ŠT. 1/2026

Novosti na področju socialnega podjetništva - razvoj, izzivi in priložnosti

Socialno podjetništvo predstavlja dinamičen in vse bolj pomemben del gospodarskega in družbenega sistema v Evropski uniji in Sloveniji. Združuje podjetniško učinkovitost s ciljem reševanja družbenih izzivov, kot so socialna izključenost, brezposelnost ranljivih skupin, okoljska trajnost in lokalni razvoj. V ospredju ni zgolj ustvarjanje dobička, temveč merljiv družbeni učinek.

Socialno podjetništvo temelji na trajnostnem izvajanju gospodarskih dejavnosti, pri čemer je ključno ustvarjanje pozitivnih družbenih učinkov. Socialna podjetja delujejo na trgu z proizvodnjo blaga ali storitev, pri čemer dobiček praviloma reinvestirajo v razvoj dejavnosti ali v skupnost. To jih loči od klasičnih gospodarskih subjektov, kjer je maksimiranje dobička primarni cilj.

Na ravni Slovenije socialna podjetja delujejo v okviru Zakona o socialnem podjetništvu (ZSocP), ki opredeljuje pogoje za pridobitev statusa socialnega podjetja, ciljne skupine, dovoljene dejavnosti in način razpolaganja z dobičkom. Ključne ciljne skupine za zaposlovanje so dolgotrajno brezposelni, invalidi in mladi z omejenimi možnostmi.

Na strani Vlade RS je socialna ekonomija opredeljena širše kot samo socialna podjetja – zajema tudi zadruge, invalidska podjetja, zaposlitvene centre in nevladne organizacije, ki delujejo v skupno dobro in niso ustanovljene izključno za dobiček. Temeljna načela vključujejo avtonomijo, nepridobitnost, participativno upravljanje, preglednost poslovanja in merljive družbene učinke.

Socialna ekonomija igra vse pomembnejšo vlogo v evropskem političnem in gospodarskem prostoru, zlasti v okvirih trajnostnega razvoja, zelenega in digitalnega prehoda ter krepitve socialne kohezije. Evropska komisija je leta 2021 sprejela *Akcijski načrt za socialno gospodarstvo*, ki socialna podjetja umešča kot ključne akterje za doseganje ciljev zelenega dogovora, vključujoče rasti in solidarnosti v EU.

V obdobju 2025–2030 EU namenja posebno pozornost:

- izboljšanju dostopa socialnih podjetij do javnih naročil in financiranja,
- razvoju podpornih storitev in mrež,
- standardizaciji merjenja družbenega učinka,
- večji prepoznavnosti socialnih podjetij v širšem javnem in investitorskem prostoru.

Priporočilo Sveta EU iz leta 2023 države članice usmerja k pripravi **nacionalnih strategij razvoja socialne ekonomije** in k sistematični integraciji socialnih podjetij v javne politike država članic.

Slovenija ima dolgo tradicijo socialne ekonomije, ki jo skozi različne oblike izvajata tako državni kot nevladni sektor. Zakonski okvir se je sistematično razvijal, kar je omogočilo širšo legitimnost socialnim podjetjem in drugim oblikam socialne ekonomije.

Ključni strateški dokument je **Strategija razvoja socialne ekonomije v Republiki Sloveniji za obdobje 2025–2035**, ki opredeljuje štiri strateške cilje:

1. povečanje prepoznavnosti socialne ekonomije,
2. vzpostavitev učinkovitega podpornega okolja,
3. izboljšanje pogojev za razvoj in delovanje,
4. profesionalizacijo socialno-ekonomskih subjektov.

Strategija poudarja pomen usklajenega delovanja med državnimi institucijami, lokalnimi skupnostmi in podpornih organizacij ter razvoj regionalnih podpornih struktur in inkubatorjev socialnega podjetništva. Prav tako se v strategiji izpostavlja potreba po sistematičnem merjenju družbenega učinka in zbiranju podatkov o delovanju socialno-ekonomskih subjektov.

Možnosti sofinanciranja in podporni mehanizmi

Socialna podjetja imajo dostop do različnih virov financiranja, tako na evropski kot nacionalni ravni. Med ključne evropske instrumente sodijo:

- *Evropski socialni sklad plus*,
- *InvestEU*,
- posojila in garancije Evropske investicijske banke.

V Sloveniji se povečuje vloga specializiranih finančnih mehanizmov in garancijskih shem, ki olajšujejo dostop do kapitala. Poleg finančnih spodbud so za socialna podjetja ključni tudi nefinančni ukrepi, kot so mentorstvo, svetovanje, vključevanje v mreže socialnih inovacij in podpora pri vstopu na trg.

Vlada RS na svoji spletni strani izpostavlja možnost koriščenja statusa socialnega podjetja, kar prinaša prednosti pri javnih naročilih, dostop do donacij in drugih spodbud, kot je možnost študentskega dela in brezplačnega najema poslovnih prostorov v poslovnih inkubatorjih.

Izzivi in priložnosti

Kljub pozitivnim trendom socialna podjetja in drugi subjekti socialne ekonomije v Sloveniji in EU ostajajo soočeni z izzivi:

- razdrobljen pravni in institucionalni okvir,
- administrativne obremenitve,
- omejen dostop do stabilnega, dolgoročnega financiranja,
- potreba po profesionalizaciji upravljanja.

Po drugi strani obstajajo pomembne priložnosti, zlasti na področjih:

- krožnega gospodarstva,
- trajnostne mobilnosti,
- lokalne samooskrbe,
- dolgotrajne oskrbe,
- socialnih storitev ter
- vključevanja ranljivih skupin na trg dela.

Socialna ekonomija ima velik potencial pri spodbujanju družbenih inovacij in odpornosti lokalnih skupnosti, predvsem v kontekstu gospodarskih in družbenih kriz, kot so pandemije, demografske spremembe in okoljski izzivi.

Socialno podjetništvo in širša socialna ekonomija sta ključna akterja sodobnega trajnostnega razvoja v Sloveniji in Evropski uniji. Z jasnim strateškim okvirom, urejeno zakonodajo, ustreznimi finančnimi spodbudami in učinkovitim merjenjem družbenega učinka imajo socialna podjetja potencial, da pomembno prispevajo k družbeni vključenosti, trajnostni rasti in odpornosti lokalnih skupnosti.

Vir:

- *Evropska komisija: Social Economy Action Plan: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/eu-employment-policies/social-economy-and-inclusive-entrepreneurship/social-economy-action-plan_en*
- *Svet Evropske unije (2023): Priporočilo o razvoju socialne ekonomije: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202301344*
- *Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport Republike Slovenije: <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-gospodarstvo-turizem-in-sport/>*
- *Strategija razvoja socialne ekonomije v Republiki Sloveniji za obdobje 2025–2035: <https://pisrs.si/api/datoteke/integracije/408678919>*
- *Vlada Republike Slovenije: Socialna ekonomija in socialno podjetništvo (gov.si): <https://www.gov.si teme/socialna-ekonomija-in-socialno-podjetnistvo/>.*
- *BodiSoc – Zavod za spodbujanje socialnega podjetništva: <https://www.bodisoc.si/socialno-podjetnistvo/>*

Pripravila:

Iris Lanščak, svetovalka

Datum: 10.2.2026

SPOT svetovanje Pomurje (Razvojni center Murska Sobota)

Projekt »JR podporno okolje 2026 – 2029«